

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра банківської справи
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та найменування спеціальності)
за спеціалізацією «Банківська справа»
(назва спеціалізації)

на тему: «Центральний банк в системі валютного регулювання»

Виконавець:

студентка ФФБС
Морозова І.Т.

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Деркач Ю.Б.

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

	стор .
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ В СИСТЕМІ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	
1.1. Теоретичні основи формування валютної політики країни.....	5
1.2. Сутність діяльності НБУ у системі валютного регулювання	12
Висновки до першого розділу	22
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ	
2.1. Характеристика умов функціонування валютного ринку України	24
2.2. Аналіз макроекономічних показників, що впливають на формування валютного курсу	31
2.3. Практичне застосування НБУ інструментарію валютного регулювання	37
Висновки до другого розділу	51
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ В ОНОВЛЕНІЙ СИСТЕМІ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	
3.1. Оцінка процесу валютної лібералізації в Польщі ...	53
3.2. Шляхи удосконалення процесу валютної лібералізації в Україні.....	59
Висновки до третього розділу	67
ВИСНОВКИ..	69
Список використаних джерел	73

ВСТУП

Актуальність теми. Зростаючі масштаби сучасної економічної діяльності, ускладнення характеру внутрішніх та зовнішніх господарських зв'язків створюють необхідність проведення центральним банком країни виваженної політики у сфері валютного регулювання. Він є головним органом державного регулювання макроекономічних процесів за допомогою монетарних важелів. Центральний банк проводить валютну політику, основними критеріями визначення якої є рівень розвитку валютного ринку, валютний курс і пов'язана з ним стабільність національної валюти.

Перехід до відкритої ринково-орієнтованої економіки, що здійснюється в Україні у межах економічної реформи, розширення зовнішньоекономічної діяльності, спрямованої на поглиблення світогосподарських зв'язків, обумовили необхідність глибокого, всебічного обґрунтування тих принципів змін, що відбуваються у процесах валютного регулювання в умовах впровадження концепції валютної лібералізації. Успішність проведення таких заходів значною мірою залежить від функціонування центрального банку, діяльність якого має вирішальний вплив на стабільність грошової одиниці, надійність банківських установ, оптимальний рівень міжнародних золотовалютних резервів, що загалом визначає ефективність функціонування всієї економіки країни. Дослідженню ролі центрального банку у регулюванні валютних відносин та механізму його валютної політики присвячені праці таких вітчизняних економістів як: Б.П.Адамик, Я.В.Белінська, О.І.Береславська, С.Я.Боринець, О.В.Дзюблюк, З.О.Луцишин, В.І.Міщенко, А.М.Мороз, М.І. Савлук та ін. Значний внесок у розроблення теоретичних та практичних питань у сфері валютного регулювання такі економісти: Дж.М.Кейнс, П.Кенен, , Ф.С.Мишкін, М.Пєбро, І.Н.Платонова, М.Фрідмен, Ф.Хайек, Г.Хоггарт та ін. У

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад та надання практичних рекомендацій щодо удосконалення діяльності НБУ у сфері валютного регулювання.

Завдання дослідження:

визначити сутність та функції валютної політики, взаємозв'язок валютної і монетарної політики;

дослідити особливості діяльності НБУ у системі валютного регулювання;

проаналізувати умови, що визначають функціонування валютного ринку України;

проаналізувати макроекономічні показники, що впливають на формування валютного курсу;

дослідити практичне застосування НБУ інструментарію валютного регулювання;

дослідити процес валютної лібералізації в Польщі;

визначити шляхи удосконалення процесу валютної лібералізації в Україні.

Об'єктом дослідження є валютне регулювання та нагляд.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади діяльності НБУ в системі валютного регулювання та нагляду в Україні.

Методами дослідження є загальнонаукові прийоми і методи досліджень: метод системної оцінки; метод аналізу і синтезу; метод групування, порівняння та узагальнення економічних показників; статистичні, математичні методи; методи прогнозування, фінансового аналізу.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів; практичні дослідження з питань валютного регулювання та нагляду; законодавчі та нормативні акти, що регулюють валютні відносини в Україні; офіційні фінансові звіти Міністерства Фінансів; офіційні статистичні та аналітичні звіти НБУ; науково-методична література; матеріали періодичних видань та Інтернет-ресурси.

ВИСНОВКИ

1. Валютна політика є складовою монетарної політики держави, що спрямована на визначення напрямів розвитку валютних відносин у певних економічних умовах на національному та міждержавному рівнях. Валютне регулювання — комплекс цілеспрямованих заходів центрального банку та інших уповноважених державних органів для забезпечення реалізації цілей валютної політики шляхом встановлення порядку формування, розміщення, використання валютних цінностей, з метою дотримання курсової стабільності національної грошової одиниці. Система валютного регулювання - сукупність валютних відносин та органів валютного регулювання на міждержавному та національному рівнях, урегульованих валютно-правовими нормами.

2. Процес валютного регулювання є неможливим без використання певної сукупності інструментів, які можна умовно розділити на дві групи: *ринкові* (проведення валютних інтервенцій, використання золотовалютних резервів, регулювання валютного курсу); *адміністративні* (девальвація і ревальвація, валютні обмеження, ліміти валютних позицій).

3. Валютний ринок України функціонує в умовах невизначеності, що формується під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників. Одним із основних макроекономічних показників, що визначає валютний курс є платіжний баланс країни. У 2012-2019 рр. сальдо рахунку поточних операцій було від'ємне, проте дефіцитне сальдо платіжного балансу спостерігаємо лише у 2014 р. (початок глибокої соціально-економічної кризи в Україні). У 2013, 2015-2019 рр. був профіцит платіжного балансу, що було обумовлене профіцитом валюти за фінансовим рахунком. Основною причиною дефіциту поточного рахунку платіжного балансу є перевищення імпорту над експортом, що генерує ризики девальваційного тиску на курс гривні.

4. Складові фінансового рахунку платіжного балансу України характеризуються наступним: у 2012-2019 рр. прямі іноземні інвестиції

скоротились у 3,5 рази, станом на 01.01.2020 р. вони склали 2 млрд дол США, що свідчить про скорочення вкладень іноземних інвесторів у реальний сектор економіки. Разом з тим підписання угоди з ЄС та зростання безробіття, сприяли імміграції населення, тому грошові перекази у 2012-2019 рр. збільшилися у 2,3 рази і склали 12,9 млрд дол США. Зазначимо, що у 2019 році грошові перекази майже в 6,5 разів були більші за прямі інвестиції, разом з тим портфельні інвестиції після періоду кризи 2014 року збільшилися у 12,5 разів., різке зростання цього показника сприяло суттєвому укріпленню гривні.

5. НБУ активно використовував такі інструменти валютного регулювання як золотовалютні резерви та валютні інтервенції. На відміну від 2012-2015 р., коли валютні інтервенції здійснювались переважно у формі продажу валюти з метою згладжування курсових коливань та задоволення попиту на валюту на МВРУ, в 2016-2019 р. НБУ значно збільшив обсяги придбанної валюти для поповнення ЗВР. Основною причиною зазначених залежностей є перехід НБУ від фіксованого валютного курсу до плаваючого. Обсяг ЗВР країни станом на 01.01.2020 року досяг свого історичного максимуму за останні 7 років і склав 25,7 млрд. дол США.

6.Період 2014-2016 рр. був кризовим для української економіки, тому НБУ проводив жорстку монетарна політика та вдався до використання інструментів оперативної дії - валютних обмежень у наступних сферах валютної діяльності: експортно-імпортні операції, операції по'язані з рухом капіталу, валютні операції на МВРУ. У 2017-2019 роках спостерігаємо поступове послабленням валютних обмежень, яке відбувалось в рамках валютної лібералізації, порядок проведення якої закріплено в новому Законі «Про валюту і валютні операції» від 21.06.2018.

7. Прикладом успішно проведеної лібералізації руху капіталу, яка не провокувала кризові явища на фінансовому ринку, є досвід Польщі. У цій країні впровадження валютної лібералізації відбувалось повільними темпами у чотири етапи на протязі майже 20 років. У 2003-2019 роках офіційний курс злотого не мав значної волатильності, виключенням є лише період фінансової

кризи 2008-2009 роках, на протязі останніх 6 років курс польського злотого коливався в діапазоні 3,8-3,9 злотих за 1 дол США. На тлі укріплення злотого, ЗВР країни майже постійно зростали, збільшившись за період 2003-2019 р у 3,4 рази . Виключенням є 2014-2015р. коли відбувалось скорочення резервів з одночасним знеціненням злотого.

8.Нами було зроблене припущення, що існує взаємозв'язок між обсягом ЗВР та валютним курсом країни. Були отримані наступні результати: у Польщі, і в Україні існує слабкий статистичний зв'язок між валютним курсом і рівнем золотовалютних резервів. Цей зв'язок обернений. В Польщі коефіцієнт апроксимації (R^2) дорівнює 25,5% в Україні $R^2=35.6\%$. Відповідно, в Україні зниження курсу української гривні спричиняє більше скорочення ЗВР, ніж у Польщі. Наявність слабого зв'язку між показниками пов'язана з переходом і Польщі, і України до режиму плаваючого валютного курсу. Проте в Польщі цей процес розпочався у 2000 році, в Україні з 2014 року, в рамках переходу НБУ до політики інфляційного таргетування.

9.За весь період валютної лібералізації Польщі вдалося: інтегруватися у світову фінансову систему, уникнувши суттєвих криз, пов'язаних з відтоком капіталу; не допустити банкрутства жодної фінансової інституції під час кризи 2008 року; раціонально поєднувати сильне пруденційне регулювання та нагляд за ринком фінансових послуг та гнучкі заходи, спрямовані на подолання зовнішніх та внутрішніх викликів.

10.Успішний досвід валютної лібералізації Польщі варто використовувати й Україні. Розробка та впровадження дієвого механізму реалізації валютної лібералізації повинно відбуватись при наявності стабільної фінансової системи, ефективних систем макро- і мікропруденційного нагляду, систем ризик-менеджменту на рівні підприємницьких структур, судової реформи, запроваджених у практику роботи суб'єктів господарювання, рекомендацій BEPS.

11.Пропонуємо впроваджувати механізм валютної лібералізації з використанням наступних структурних елементів: блоку *планування* процесу

реалізації заходів щодо валютної лібералізації; блоку *аналізу* шляхів та умов реалізації визначених заходів; блоку *впровадження* визначених заходів на практиці; блоку *моніторингу* результатів та корегування заходів відповідно до встановлених цілей. Взаємодія цих складових механізму валютної лібералізації дозволить НБУ знизити ризики від її впровадження та забезпечити стабільне функціонування валютного ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про валюту і валютні операції» від 21.06.2018 №2473-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008500-19> (дата звернення 01.03.2020).
2. Закон України «Про Національний Банк України» від 23.05.2020 № 679- XII URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення 01.03.2020).
3. Annual Report on Exchange Arrangements and Exchange Restrictions [Электронный ресурс] // International Monetary Fund. – 2014. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/nft/2014/areaers/ar2014.pdf> (дата звернення: 21.12.2019).
4. Мишкин, Ф. Экономическая теория денег, банковского дела и финансовых рынков: учебное пособие для вузов / Ф. Мишкин; пер. с англ. Д. Виноградовой; под ред. М. Дорошенко. – М.: Аспект Пресс, 1999. – 821 с
5. Лапчук Б. Ю. Валютна політика: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 212 с.
6. Record N. P. Currency Overlay. Wiley Finance Series Book / Wiley & Sons. - 2003. - P. 65 6
7. Арчер М. Д. Трейдинг на валютном рынке для начинающих / Майкл Арчер; Пер. с англ. - М. : Альпина Паблицер, 2016. - С. 25
8. Twomey B. Inside the currency market: mechanics, valuation, and strategies. Bloomberg financial series / Wiley & Sons. - 2011. - P. 336
9. Norris J., Gaskill A., Bell T. Mastering the Currency Market: Forex Strategies for High and Low Volatility Markets / New York : McGraw-Hill. - 2010. - P. 5-6, 24
10. Дзюблюк О. В. Валютна політика: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 422с.

11. Шемет Т. С. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. / Т. С. Шемет, А. М. Коряк, О. М. Диба; за заг. ред. канд. екон. наук, доц. Т. С. Шемет. – К.: КНЕУ, 2009. – 348 [4] с.
12. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: учебник / Под ред. Л. Н. Красавиной. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 576 с.: ил.
13. Журавка Ф. О. Валютна політика в умовах трансформаційних змін економіки України: монографія / Ф. О. Журавка. – Суми: Ділові перспективи; ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 334 с.
14. Центральний банк та грошово-кредитна політика: Підручник / Кол. авт.: А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна, М. І. Савлук та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза і канд. екон. наук, доц. М. Ф. Пуховкіної. – К.: КНЕУ, 2005. – 556с.
15. Белінська Я. В. Валютний механізм і принципи його структурування / Я. В. Белінська // Економіка України. – 2006. – № 5. – С. 19-27.
16. Демиденко, М.В. Денежно-кредитная политика государств — членов ЕАЭС: текущее состояние и перспективы координации / М.В. Демиденко, Д.А. Коршунов, О.Р. Карачун и др. — М.: ЕЭК, СПб.: ЦИИ ЕАБР, 2017. — 148 с.
17. Моисеев, С.Р. Денежно-кредитная политика-теория и практика: учебное пособие / С.Р. Моисеев. — М.: Московская финансово-промышленная академия, 2011. — 784 с.
18. Leblang, D. To devalue or to defend? The political economy of exchange rate policy / D. Leblang // International Studies Quarterly. – 2003. – № 4. – P. 533-560.
19. Бездітко Ю. М., Мануйленко О. О., Стасюк Г. А. Валютне регулювання: Навчальний посібник. – Херсон: ОЛДІ-плюс, 2009. – 272 с.
20. Авагян Г.Л., Вешкин Ю.Г. Международные валютно-кредитные отношения: учебник. – 2-е изд., перераб. и доп./Г.Л. Авагян, Ю.Г. Вешкин. – М.: Магистр: ИНФРА-М, 2010. – 704 с.

21. Енциклопедія банківської справи України / Редкол.: В.С. Стельмах (голова) та ін. – К.: Молодь, Ін Юре, 2001. – 680 с.: іл. + вкл. 88 с.
22. Веріга Г. В. Валютний ринок України: проблеми і перспективи регулювання : монографія / Г. В. Веріга. – Донецьк : Ноулідж (донецьке відділення), 2013. – 323 с.
23. Місяць Н. О. Інструменти регулювання валютних відносин: класифікація та особливості застосування / Н. О. Місяць // Вісник Одеського національного університету. – 2015. – Том 20. Випуск 4. – С. 233-237. – Серія: Економіка
24. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 3 / Редкол.: ... С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 952 с.
25. Дзюблюк О. Зростання ролі валютної політики в умовах глобальних фінансових дисбалансів / О. Дзюблюк // Банківська справа. – 2012. - №3. – С. 27-38.
26. Дзюблюк О. Зростання ролі валютної політики в умовах глобальних фінансових дисбалансів / О. Дзюблюк // Банківська справа. – 2012. - №3. – С. 27-38.
27. Єпіфанова М. А. Інструменти валютного регулювання: сутність, класифікація, характеристика / М. А. Єпіфанова // Вісник Української академії банківської справи. – 2010. – № 2 (29). – С. 17-21
28. Колдовський А. В. Система валютного регулювання в контексті фінансової нестабільності економіки : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Колдовський Артем Володимирович. – Суми, 2013. – 219 с
29. Hall A. D. A methodology for systems engineering / A.D. Hall. – Princeton, 1962. – 346 p
30. Лавинский Г. В. Построение и функционирование сложных систем управления : учеб. пособ. / Г. В. Лавинский. – К. : Выща шк. Головное изд-во, 1989. – 336 с 8.
31. Акофф Р. Л. Планирование в больших экономических системах / Р. Л. Акофф ; пер. с англ. – М. : Советское радио, 1972. – 224 с

32. Дзюблюк О. В., Владимир О. М. Банки у системі організації валютних відносин / Монографія / – Тернопіль: ТзОВ: «Терно-граф», 2014. – 296 с.
33. Буковинський С. Грошово-кредитна політика в сучасних умовах / С. Буковинський // Економіка України. – 2014. – №6 (631). – С. 23-36.
34. Веріга Г. В. Механізми регулювання валютного ринку України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Г. В. Веріга. – Суми, 2014. – 38 с.
35. Белінська Я. В. Валютно-курсове регулювання: проблеми теорії і практики: Монографія. – К., 2007. – 372 с.
36. Бездітко Ю. М., Мануйленко О. О., Стасюк Г. А. Валютне регулювання: Навчальний посібник. – Херсон: ОЛДІ-плюс, 2009. – 272 с.
37. Співак І., Даниленко А. Реформування системи валютного регулювання: галопом чи стримано / І. Співак, А. Даниленко // Вісник Національного банку України. – 2011. – № 8. – С. 20-23.
38. Місяць Н. О. Використання Національним банком України адміністративних інструментів валютної політики / Н. О. Місяць, А. Я. Кузнєцова // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (26-27 вересня 2013 р.). – Харків: Харківський інститут банківської справи УБС НБУ, 2013. – С. 142-145.
39. Журавка Ф. О. Інституційне забезпечення системи валютного регулювання та валютного контролю в Україні / Ф. О. Журавка // Проблеми економіки. – 2012. – № 1. – С. 15-19.
40. Obstfeld Maurice. Risk and Exchange Rates / M. Obstfeld, K. Rogoff // NBER Working paper. – 1998. – № 6694. – P. 19.
41. Kejns Dzh. M. Obshhaja teorija zanjatosti, procenta i deneg / Dzh. M. Kejns. — M. : Progress, 1978.
42. Najt F. X. Risk, neopredelennost' i pribyl' / F. X. Najt. — M. : Delo, 2003. — S. 233.

43. Mizes L. Chelovecheskaja dejatel'nost': Traktat po jekonomicheskoj teorii / L. Mizes. — M. : Jekonomika, 2000. — 878 s.
44. Funtowicz S. Uncertainty and quality in science for public policy / S. Funtowicz, J. Ravetz. — Kluwer, Dordrecht, 1990. — 755 p.
45. Струченкова Т.В. С87 Валютные риски: анализ и управление : учебное пособие / Т.В. Струченкова. — М. : КНОРУС, 2010. — 216 с.
47. Журба О.М. Теоретичні підходи до визначення сутності валютно-курсової політики / О.М. Журба // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – № 9. – С. 6.
48. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: Підручник. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 582 с. – (Київському національному університету імені Тараса Шевченка – 175 років).
49. Гальчинський А. С. Макроекономічні та монетарні передумови політики зростання / А. С. Гальчинський // Вісник Національного банку України. – 2004. – № 8. – С. 7-8.
50. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення 20.02.2020)
51. Місяць Н. О. Валютні обмеження як інструмент валютної політики Національного банку України / Н. О. Місяць // Науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету “Наука й економіка”. – 2013. – № 4(32). Т. 2. – С. 32-38.
52. Місяць Н. О. Особливості розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності при використанні посередницьких договорів: / Н. О. Місяць // Економічні науки: зб. наук. пр. / Луцький національний технічний університет. – Луцьк, 2010. – Вип. 7 (25). – Ч. 5. – С. 76-92. – Серія «Облік і фінанси»
53. Obstfeld M., Shambaugh J. C. and Taylor A. M. Financial Stability, the Trilemma, and International Reserves. “CEPR Discussion Paper Series” № 6693, 2008.

54. Кузнєцов А.М., Деркач Ю.Б. Особливості діяльності сучасних банків України на валютному ринку / А.М. Кузнєцов, Ю.Б. Деркач // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка та суспільство». – 2017. – Випуск 10. - с.616-623

55. Кузнєцов А.М., Деркач Ю.Б. Валютна лібералізації як шлях до збільшення рівня достатності золотовалютних резервів України / А.М. Кузнєцов, Ю. Б. Деркач //Електронний науково-практичний журнал "Інфраструктура ринку". - 2019. - Випуск 27.

56. Піонтківська І., Солтисяр Р. Валютна лібералізація: крок у Європу
URL: https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/%D0%B1%D1%80%D1%96%D1%84_%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8E%D1%82%D0%B0.pdf (дата звернення 15.03.2020)

57. Репко М., Кашко О., Піонтківська І. Міжнародний досвід лібералізації руху капіталу URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=42551502&cat_id=58429 (дата звернення 15.03.2020)

58. The World Bank data URL: <http://databank.worldbank.org/data/home.aspx> (дата звернення 05.05.2020)

59. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами- членами, з іншої сторони від 16.09.2014 [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011

60. Чурій О. Концепція нового валютного регулювання [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://iikrfmforum.com/images/presentations/UFF_Presentation_OChiiriy_2Panel.pdf

61. Журба О.М. Валютно-курсова політика у системі економічної безпеки держави: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.01; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ, 2018. 24 с.